

ZAVRŠNA KONFERENCIJA MEĐUNARODNOG PROJEKTA O ISTARSKOM GOVEDU "ProVIC"

I genetikom za spas istarskog goveda

PAZIN - Autohtona istarska pasmina - istarsko govedo još je uvijek ugrožena. U njenoj sadašnjoj populaciji ima dosta krvnog srodstva, ali uzgojnim programima, koji će proizaći iz genetskih istraživanja i pogotovo gospodarskim programom korištenja mesa, veliki su izgledi da se ona sačuva i revitalizira. To je, ukratko, zaključak završne konferencije međunarodnog projekta "ProVIC", kojom je u Pazinu okončano 15 mjeseci projektnih aktivnosti u Istri, Zagrebu i Italiji.

Od 160.000 eura vrijednosti "ProVIC-a" (Promotion and valorisation of Istrian Cattle - promidžba i valorizacija istarskog goveda) polovicu je kao nositelj osigurala Agencija za ruralni razvoj Istre, dok je drugu polovicu donirala Europska komisija kroz fond INTERREG/CARDS-PHARE. Uz AZRRI, hrvatski partneri u projektu bili su Grad Pazin, Istarska županija, Agronomski fakultet u Zagrebu te Savez uzgajivača istarskog goveda. S talijanske strane sudjelovali su udruženje proizvođača govedeg mesa autohtonih pasmina regije Emilia Romagna PROINCARNE, Agencija za zaštitu okoliša regije Molise ARPA, regije Emilia Romagna i Marche, Sveučilište u Padovi, Nacionalna talijanska udruga za zaštitu autohtonih pasmina ANABIC i talijanska agencija Activa System.

Završnu konferenciju održanu u pazinskom hotelu Lovac otvorio je direktor AZRRI-ja Gracijano Prekalj, a podršku i čestitku na uspjehu projekta izrazili su istarski podžupan Vedran Grubišić i pazinska dogradonačelnica Ines Kovačić Drmčić. Županjski pročelnik za poljoprivredu Milan Antolović naglasio je da je najveći značaj ovog projekta spriječavanje daljeg križanja u krvnom srodstvu u uzgoju istarskog goveda i u nastavku nastojanja da se pasmina istarskog goveda izvuče iz statusa ugrožene vrste, u čemu bi se, nastave li se sve planirane aktivnosti, trebalo uspjeti za otprilike desetak godina.

Kroz niz projekata i aktivnosti Odljeka za poljoprivredu, Saveza uzgajivača istarskog goveda, Agencije za ruralni razvoj Istre i drugih institucija, minulih se godina tražio najbolji model za revitalizaciju uzgoja istarskog goveda i njegovu ekonomsku opravdanost. Uspješan model je kroz aktivnosti AZRRI-ja naponk pronađen, pa će iskustva s govedom poslužiti i za spašavanje drugih istarskih autohtonih pasmina, poput istarske ovce koje danas ima svega 2.200 primjeraka, i istarskog magarca, čija je populacija pala na svega 120 grla, zaključio je Antolović, najavivši da ove i sljedeće godine slijedi izrada programa zaštite za istarsku ovcu i istarskog magarca.

Prekalj je zaključio da se daljnja perspektiva očuvanja pasmine istarskog goveda vidi u osnivanju Centra za regionalni ruralni

Prvi put u povijesti provedene genetske analize živuće populacije istarskog goveda pokazale su da unutar ove pasmine postoji dovoljna genetska raznolikost, ali i značajni broj križanja u krvnom srodstvu, što treba ispraviti planiranjem uzgojnih programa prema rezultatima analiza DNK

razvoj na Gortanovom brijegu kraj Pazina, gdje bi se odvijali uzgojni, znanstveno-istraživački i edukativni programi. Ali i u daljnjoj popularizaciji mesa koje se trenutno plasira u 40-ak ugostiteljskih objekata u Istri, Rijeci i Zagrebu. U AZRRI-ju rade i na specifikaciji za dobivanje oznake izvornosti za meso istarskog goveda i njegove prerađevine.

Kandidiranjem novih projekata za financiranje iz evropskih fondova nastojat će se doći ne samo do sredstava za izgradnju i opremanje Centra na Gortanovom brijegu, već i za nastavak međunarodne suradnje koja je dosad svim uključenim partnerima donijela pozitivna iskustva, pa i ohrabrenje za pokretanje sličnih projekata u vlastitim sredinama.

U sklopu "ProVIC-a" snimljen je dokumentarni film o istarskom

govedu te pripremljen (slijedi još samo tiskanje) katalog o istarskom govedu sa svim relevantnim znanstvenim podacima o ovoj pasmini. K tome, sulfananciranjem i organizacijskom pomoću uže su specijalizirane dvije od ranije postojeće manifestacije posvećene istarskom govedu: smotra rasplodnih grla u Višnjaju obogaćena je aukcijskom prodajom, dok se kanfanarska Jakovlja profilirala kao smotra istarskih volova. Program obiju manifestacija obogaćen je i prezentacijama jela od mesa istarskog goveda.

Osmišljavanje Centra za regionalni ruralni razvoj, koncipiranje i projektiranje njegovih sadržaja i budućih aktivnosti također je dijelom provedeno u sklopu projekta "ProVIC", no najzahtjevniji dio projekta bile su genetske analize sadašnje populacije istarskog goveda provedene na sveučilištima u Zagrebu i Padovi. O rezultatima tih analiza na konferenciji su izvjestili Giovanni Bitante i Fabio Moretto iz Padove, te Ante Ivanković i Jelena Ramljak sa zagrebačkog Agronomskog fakulteta.

U Padovi je analiziran DNK iz uzoraka krvi uzete od 113 primjeraka istarskog goveda, a u Zagrebu 51 primjerka. Uzorci su uzeti od nesrodnih grla, barem prema dostupnim selekcijskim podacima. Analizama DNK obuhvaćeno je 20 posto živuće populacije istarskog goveda, a ciljevi su bili istražiti genetski varijabilitet unutar pasmine te

utvrditi genetsku srodnost istarskog goveda s dvadesetak drugih pasmina sličnog porijekla s područja Balkana i Apeninskog poluotoka. Rezultati pokazuju da unutar ove pasmine postoji solidna genetska varijabilnost, ali i da se ukupna populacija istarskog goveda može svesti na četiri do

pet krvno srodnih "obitelji".

Postojeća genska slika dostatna je, priopćio je Giovanni Bitante, za odabir budućih rasplodnih grla čijim se sparivanjem neće nastavljati križanje u krvnom srodstvu, a treba li "unos svježeg gena", bolje je istarsko govedo križati s hrvatskom bušom

nego s naizgled srodnijim slavonsko-srijemskim podolcem, proizlazi iz istraživanja Jelene Ramljak.

"Sada znamo stupanj očuvanosti i genetske raznolikosti istarskog goveda što je polazna točka u daljnjem razvoju uzgojnih programa, pa ćemo pomoći AZRRI-ju i SUIG-u izradom plana sparivanja", zaključio je Ante Ivanković.

Pavo Caput je jedan od prvih hrvatskih stručnjaka koji se pred 20-ak godina počeo znanstveno baviti istarskim govedom. S Ivankovićem je koautor kataloga istarskog goveda. Iako se prema kriterijima FAO-a istarsko govedo još smatra ugroženom vrstom, Caput smatra da je faza ugroženosti prošla, tim više što se razvijaju gospodarski programi koji će bolje pomoći njegovu očuvanju nego državne potpore. Pri kraju konferencije partneri iz regije Marche, Roberto Gatto i Dino Mosca, izvjestili su da su kod fonda IPA-Adriatico kandidirali vlastiti projekt zaštite njihove autohtone pasmine marchegianna te pozvali AZRRI da im bude projektni partner.

Nakon vrlo sadržajne završne konferencije partneri u projektu "ProVIC" obišli su jednu od kooperantskih farmi za uzgoj istarskog goveda u mjestu Jadrohi kraj Gračišća. **Davor ŠIŠOVIĆ**

4. MEĐUNARODNI WELLNESS I FITNESS SAJAM

WELLNESS NEWS

- OPREMA ZA KUĆNI WELLNESS • WELLNESS TRETMANI LICA I TIJELA
- FITNESS SPRAVE I OPREMA • STRUČNA PREDAVANJA I PREZENTACIJE

○ NAJVEĆI SKUP WELLNESS I FITNESS PONUDE NA JEDNOM MJESTU

○ PREKO 45 IZLAGAČA IZ ZEMLJE I SVIJETA

○ OPREMA ZA WELLNESS U VLASTITOM DOMU

○ FITNESS SPRAVE I OPREMA ZA KUĆNU UPOTREBU

○ WELLNESS TRETMANI LICA I TIJELA

○ PREZENTACIJE WELLNESS&SPA CENTARA U HRVATSKOJ

○ EDUKATIVNA PREDAVANJA I PREZENTACIJE

10. i 11. 10. 2009. / SUBOTA I NEDJELJA | 10:00 - 19:00
Kristalna dvorana - Hotel **KVARNER** | OPATIJA

ulaz slobodan

Sudionici završne konferencije projekta "ProVIC"